

۱- «إِنَّ الْمُؤْمِنَاتِ لَا يَتَجَسَّسْنَ وَ يَكْرَهُنَّ الْاِغْتِيَابَ وَ الْعَجَبَ وَ لَا يَعِينُ مَا فِيهِنَّ مَثَلُهُ»:

- ۱) همانا زنان مؤمن جاسوسی نمی‌کنند و غیبت کردن و خودپسندی را نمی‌پسندند و چیزی را که مثل آن در خودشان نیست عیب نمی‌گیرند!
- ۲) همانا زنان مؤمن جاسوسی نمی‌کنند و غیبت کردن و خودپسندی را نمی‌پسندند و چیزی را که مثل آن در خودشان است عیب نمی‌گیرند!
- ۳) همانا زنان مسلمان جاسوسی نمی‌کنند و غیبت نمی‌کنند و خودپسند نیستند و چیزی را که مثل آن در خودشان است عیب نمی‌گیرند!
- ۴) همانا زنان مؤمن جاسوسی نمی‌کنند و غیبت کردن و خودپسندی را نمی‌پسندند و چیزی را که در خودشان است عیب نمی‌دانند!

۲- «حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ تُلَقَّبَ الْأَخْرَيْنَ بِالْقَابِ يَكْرَهُنَّهَا وَ أَنْ تُسَمِّيَهُنَّ بِأَسْمَاءِ قَبِيحَةٍ أَوْ نُسْتَهْزَىٰ بِهِمْ»:

- ۱) خداوند متعال نهی کرده است که به دیگران لقب‌هایی بدهیم که نمی‌پسندند و آن‌ها را به نام‌هایی زشت بنامیم یا به آنها ریشخند کنیم!
- ۲) خداوند متعال حرام کرده است که به یکدیگر لقب‌هایی بدهیم که نمی‌پسندیم و دیگران را به نام‌هایی زشت بنامیم یا به آنها ریشخند کنیم!
- ۳) خداوند متعال حرام کرده است که به دیگران لقب‌هایی بدهیم که نمی‌پسندند و آن‌ها را به نام‌هایی زشت بنامیم یا به آنها ریشخند کنیم!
- ۴) خداوند متعال حرام کرده است که به دیگران لقب‌هایی ناپسند بدهیم و آنها را به نام‌هایی زشت بنامیم یا به آنها ریشخند کنیم!

۳- «إِنَّمَا يُجَادِلُ أَخِي مَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِالتِّي هِيَ أَحْسَنُ وَ لَا يَذْكُرُ عِيُوبَهُمْ بِكَلَامٍ خَفِيِّ»:

- ۱) برادرم با کسی که از راه خدا گمراه شده است با روشی که بهتر است بحث می‌کند و عیب آن‌ها را با سخنی پنهان یاد نمی‌کند!
- ۲) برادرم با کسی که از راه خدا گمراه شده است با روشی که بهتر است گفتگو می‌کند و عیب‌هایشان را با سخنی پنهان یاد می‌کند!
- ۳) برادرم با کسی که از راه خدا گمراه شده است فقط با روشی که بهتر است بحث می‌کند و عیب‌هایشان را با سخن پنهان یاد نمی‌کند!
- ۴) برادرم با کسی که از راه خدا گمراه شده است فقط با روشی که بهتر است بحث می‌کند و عیب‌هایشان را با سخنی پنهان یاد نمی‌کند!

۴- «لَا تَسْتَهْزِئُ بِأَصْدِقَائِكَ وَ لَا تُحَاوِلُ أَنْ تُكْشِفَ أَسْرَارَهُمْ لِفَضْحِهِمْ وَ اجْتَنِبِ الْفُسُوقَ بَعْدَ الْإِيمَانِ»:

- ۱) دوستانت را ریشخند نکن و تلاش نکن که رازهایشان را برای رسوا کردنشان آشکار کنی و از آلوده شدن به گناه پس از ایمان دوری کن!
- ۲) دوستانت را مسخره نکن و تلاش کن که رازهایشان را برای رسوا کردنشان آشکار نکنی و از آلوده شدن به گناه پس از ایمان دوری کن!
- ۳) دوستانت را ریشخند نکن و تلاش نکن که رازهایشان را برای رسوا کردنشان کشف کنی و از آلوده شدن به گناه پس از ایمان دوری کن!
- ۴) دوستانت را مسخره نکن و تلاش نکن که رازهایشان را آشکار و آنان را رسوا کنی و از آلوده شدن به گناه پس از ایمان دوری کن!

۵- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) خیر زُمَلَانِي مَنْ أهدى إِلَى عِيُوبِي وَ لَا يَسْخَرُ مِنِّي! بهترین هم‌کلاسی من کسی است که عیب‌هایم را به من هدیه کند و من را ریشخند نکند!
- ۲) بِئْسَ الْإِثْمُ التَّنَابُؤُ بِالْأَلْقَابِ وَ قَطْعُ التَّوَاصِلِ بَيْنَ النَّاسِ! لقب‌های زشت به یکدیگر دادن و قطع ارتباط بین مردم اسم بدی است!
- ۳) قَدْ نَشْتَرِي اللَّحُومَ بِأَسْعَارٍ غَالِيَةٍ وَ نُعْطِيهَا الْفُقَرَاءَ! گاهی گوشت‌ها را با قیمت‌های گران می‌خریم و آن‌ها را به فقرا می‌دهیم!
- ۴) أَفْضَلُ النَّاسِ مَنْ يَتَّقِي اللَّهَ وَ يَكْرَهُهُ لِأَخْرَيْنَ مَا يَكْرَهُهُ لِنَفْسِهِ! بهترین مردم کسی است که از خدا می‌ترسد و آنچه را برای خود می‌پسندد برای دیگران هم می‌پسندد!

۶- عَيْنُ الْخَطَأِ:

- ۱) وَعَدَ الرَّحْمَنُ أَنْ يَبْعَثَ النَّاسَ مِنْ مَرْقَدِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ! (خدای) رحمان وعده داده است که مردم را در روز قیامت از آرامگاهشان برانگیزد!
- ۲) طَلَبْتُ مِنَ اللَّهِ بِاخْتِلَافِ أَنْ يَقْبَلَ تَوْبَتَنَا إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ! با اخلاص از خدا خواستم که توبه ما را بپذیرد، به راستی او بسیار توبه‌پذیر و مهربان است!
- ۳) رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِأُمَّاتِنَا وَ أَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! پروردگارا، ما و مردگانمان را بیمارز و ما را وارد بهشت کن ای مهربان‌ترین مهربانان!
- ۴) أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ لَا تَجْتَنِبَ كِبَائِرَ الذَّنُوبِ وَ مُجَالَسَةَ الْأَرَاذِلِ! بزرگ‌ترین عیب این است که از گناهان بزرگ و هم‌نشینی با گناهکاران دوری نکنی!

۷- «قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ!» عَيْنُ غَيْرِ الْمُنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ:

- ۱) قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ!
- ۲) وَ عِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ!
- ۳) قُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ!
- ۴) الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ!

*** إقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٣٠- ٢٨) بما يناسب النَّصَّ:

«ذهب رجل إلى السوق مرة ليستري بعض ما يطلبه من البضائع. فأراد من البائع أن يعطيه ملابساً جيّدةً بسعرٍ رخيصٍ. قال البائع: على عيني. سأعطيك ملابساً جميلةً و جيّدةً تختلف نوعياتها ولكن أسعارها رخيصة و لا يوجد في السوق أرخص و لا أفضل منها. فرح المشتري و شكره و اشترى الملابس و التفت إلى الباب ليخرج من المتجر. ضحك البائع و قال لزميله بصوت خفي: لم يتنبه هذا الرجل أنني كذبتُه و اشترى مِنِّي ملابساً معيوبةً بأغلى الأسعار و ظنَّ أنه حصل على تخفيضٍ كبيرٍ. سمع المشتري كلامه فرجع و قال له: اتق الله و ابتعد عن هذا العمل لأنه من الذنوب الكبيرة و قد حرّمه الله تعالى في سورة «المطففين» فأكره لغيرك ما تكرهه لنفسك و عليك بمكارم الأخلاق. خجل البائع و ندم و اعتذر من عمله القبيح!»

۸- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) اشترى الرجل ملابس رخيصة جداً!
- ۲) سخر المشتري من البائع و ضحك منه!
- ۳) ندم البائع و خجل و اعتذر من زميله!
- ۴) رجع المشتري إلى البائع بعدما سمع كلامه!

٩- عَيْنَ الصَّحِيحِ: يَتَحَدَّثُ النَّصَّ عَنْ...

- (١) التَّوَعِيَّاتِ الْمُخْتَلَفَةِ لِلْمَلَابِسِ الْجَمِيلَةِ!
(٢) قِيَمَةِ الْمَلَابِسِ فِي السُّوقِ وَ فِي الْمَتَجَرِّ!
(٣) الصَّدَقِ مَعَ الْمُشْتَرِي وَ الْإِبْتِعَادِ عَنِ الْكُذْبِ مَعَهُ!
(٤) التَّخْفِيفِ فِي أَسْعَارِ الْمَلَابِسِ الْمَعْيُوبَةِ!

١٠- عَيْنَ الْخَطَأِ:

- (١) حَرَّمَ اللَّهُ مَا فَعَلَهُ الْبَائِعُ فِي سُورَةِ الْمَطْفِقِينَ!
(٢) ضَحِكَ الرَّجُلُ لِأَنَّهُ اشْتَرَى أَرْخَصَ الْمَلَابِسِ!
(٣) الْكُذْبِ وَ الْإِسْتِهْزَاءِ مِنْ كِبَائِرِ الذَّنُوبِ!
(٤) حَسِبَ الْمُشْتَرِي أَنَّهُ حَصَلَ عَلَى تَخْفِيفٍ كَبِيرٍ!

** عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ

١١- «اعتذر»:

- (١) فَعَلَ أَمْرٌ (مضارع: تعتذر) - للمخاطب - معلوم / فعل و فاعله ضمير «هـ» و الجملة فعلية
(٢) فَعَلَ مَاضٍ (مصدره: اعتذار، من وزن افتعال) - معلوم / فعل و فاعله ضمير «هو» المستتر و الجملة فعلية
(٣) مَزِيدٌ ثَلَاثِي (حروفه الأصلية: ع ذ ر) - فعل أمر - للمخاطب / فعل و فاعله ضمير «أنت» المستتر و الجملة فعلية
(٤) مَزِيدٌ ثَلَاثِي (مضارع: يعتذر) - فعل ماضٍ - للغائب - مجهول / فعل و فاعله محذوف و الجملة فعلية

١٢- «أغلى»:

- (١) اسْمٌ تَفْضِيلٌ - مفرد مذكّر - من وزن أفعل / مضاف إليه
(٢) مفرد مذكّر - اسم تفضيل - حروفه الأصلية: غ ل و / مضاف و المضاف إليه: الأسعار
(٣) اسم تفضيل - مفرد مؤنث - من وزن أفلى / مجرور بحرف الجرّ
(٤) اسم تفضيل - مفرد مذكّر - من وزن أفعل / مجرور بحرف الجرّ

** عَيْنَ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ

١٣- عَيْنَ الْخَطَأِ لِلتَّوَضِيحَاتِ:

- (١) الَّذِي يَغْفِرُ ذُنُوبَ عِبَادِهِ وَ سَيِّئَاتِهِمُ: الْغَفَّارُ
(٢) اتِّهَامِ الْآخَرِينَ بِدُونِ أُدْلَةٍ مَنْطِقِيَّةٍ: سُوءُ الظَّنِّ
(٣) التَّفَاهُمِ بَيْنَ شَخْصَيْنِ عِبْرَ اسْتِخْدَامِ الْحَوَاسِنِ: التَّوَاصُلُ
(٤) مَحَاوَلَةِ قَبِيحَةٍ لِكَشْفِ أَسْرَارِ الْآخَرِينَ: الْغِيْبَةُ

١٤- عَيْنَ مَا لَيْسَتْ فِيهِ كَلِمَتَانِ مُتْرَادِفَتَانِ:

- (١) أَحْضَرُ النَّجَاحِ مَا وَصَلْنَا إِلَيْهِ بِالسَّعْيِ وَ الْجَهْدِ!
(٢) مِنْ خَافِ الشَّرِّ وَ أَحَبَّ الْخَيْرِ يَجْتَنِبُ السُّوءَ وَ الْمُنْكَرَ!
(٣) مِنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ!
(٤) هَلْ عَلِمْتَ أَنَّ خَيْرَ النَّاسِ أَفْضَلُهُمْ فِي مَسَاعِدَةِ النَّاسِ!

١٥- عَيْنَ مَا فِيهِ فَعْلٌ مَجْهُولٌ:

- (١) قَالَ النَّبِيُّ (ص): مَنْ سَاءَ خَلْقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ!
(٢) اللَّهُمَّ حَسِّنْ خُلُقِي كَمَا حَسَّنْتَ خَلْقِي!
(٣) إِنَّمَا بُعِثَ النَّبِيُّ (ص) لِيَتَمَّمَّ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ!
(٤) لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا!

١٦- عَيْنَ مَا فِيهِ اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ اسْمُ الْمَكَانِ مَعًا:

- (١) زَرَّتْ أَكْبَرَ الْمَسَاجِدِ فِي السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ مَعَ أَصْدِقَائِي!
(٢) أَحَبُّ أَنْ أُجَالِسَ الْأَفْضَلَ وَ أُبْتَعِدَ عَنِ الْأَرْدَلِ!
(٣) أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَيْنَا مَنْ يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ وَ يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ!
(٤) كَانَتْ مَكْتَبَةُ «جَنْدِي سَابور» مَكْتَبَةً كَبِيرَةً جَدًّا!

١٧- عَيْنَ الْخَطَأِ عَنِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةِ:

- (١) سَبْعَةٌ وَ ثَمَانُونَ نَاقِصٌ إِثْنَتَيْ عَشْرَةَ يَسَاوِي خَمْسَةَ وَ سَبْعِينَ!
(٢) مِائَةٌ وَ عِشْرُونَ تَقْسِيمٌ عَلَى أَرْبَعَةٍ يَسَاوِي ثَلَاثِينَ!
(٣) تِسْعَةٌ فِي أَرْبَعَةٍ يَسَاوِي ثَلَاثَةَ وَ سِتِّينَ!
(٤) عِشْرَةٌ زَائِدَةٌ عِشْرِينَ يَسَاوِي ثَلَاثِينَ!

١٨- عَيْنَ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمُ الْمَكَانِ:

- (١) كَانَ صَدِيقِي مُرَافِقًا لِي حَتَّى وَصَلْنَا إِلَى الْفَنْدُقِ!
(٢) كُنْتُ اشْتَرَيْتُ بَضَائِعِي مِنْ ذَلِكَ الْمَتَجَرِّ!
(٣) يَحْفَظُ الْمَزَارِعُونَ الْقَمْحَ فِي مَخَازِنٍ كَبِيرَةٍ!
(٤) أَنَا أَعْرِفُ مَكَاتِبَ كَثِيرَةً فِي الْمَدِينَةِ!

١٩- عَيْنَ «الخبير» لَيْسَ اسْمٌ تَفْضِيلٌ:

- (١) اللَّوْنُ الْأَزْرَقُ أَجْمَلُ عِنْدِي مِنْ سَائِرِ الْأَلْوَانِ!
(٢) لَوْنُ هَذِهِ السَّرَاوِيلِ أَصْفَرٌ وَ لِكُنِّي أَحَبُّ لَوْنًا أَجْمَلًا!
(٣) الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ!
(٤) تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً!

٢٠- عَيْنَ الصَّحِيحِ عَمَّا أُشِيرُ إِلَيْهِ بِخَطَأٍ:

- (١) أَحَبُّ النَّاسِ وَ أَنْفَعُهُمْ لِأَنَّهُمْ عِبَادُ اللَّهِ! (اسم التفضيل)
(٢) إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ! (اسم الفاعل)
(٣) مِنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرِقدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ! (اسم المفعول)
(٤) عِدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صِدَاقَةِ الْجَاهِلِ! (اسم التفضيل)